

Namen:

Niet echt futuristisch, maar zijn tijd ver vooruit.

1

Steeds meer handel

De Oostzeehandel bracht al in de 15de eeuw de eerste rijkdom.

A

Hollandse schepen (die leken op dit Spaanse scheepsmodel) importeerden:

- ☐ graan, wol en haring
- ☐ graan, hout en porselein
- ☒ graan, hout en ijzer

B

Een Middeleeuws vrachtschip kon net zoveel vervoeren als één moderne zeecontainer. Ga naar het model van het containerschip. Bekijk het beeldscherm.

Hoeveel containers vervoeren de modernste containerschepen?

18.000 x

C

Is er tegenwoordig meer of minder handel dan in de Gouden Eeuw? Waarom denk je dat?

Tegenwoordig komen wekelijks grote containerschepen naar de Rotterdamse haven. Eén schip vervoert al meer handel dan de gehele handelsvloot in 1500.

DE GOUDEN EEUW

WERKBLAD
VOORTGEZET ONDERWIJS

MARITIEM
MUSEUM

MARITIEMMUSEUM.NL

2

Welkom thuis!

Wat zouden de mannen aan boord tegen elkaar kunnen zeggen?
Vul de tekstballon in.

Deze Oost-Indiëvaarder komt net terug uit Azië. De ruimen liggen vol met goederen als thee, specerijen en zijde.

Eindelijk weer thuis!
Wat een reis met al dat slechte weer.
Gelukkig zijn er maar weinig ziek geworden onderweg.

Ze zijn er! Wat waren ze lang onderweg.
Hopelijk zijn ze geen kapers tegengekomen.
En zijn de meeste manschappen nog gezond.

Dit jacht met Rotterdamse VOC-bestuurders aan boord gaat de Oost-Indiëvaarder welkom heten. Zij vragen zich af hoe de reis verlopen is.

3

Haringhandel

De haringvisserij bracht veel welvaart.
Welke uitleg hoort bij welk woord? Verbind met een streepje.

A

veet	~~manier om haring langer goed te houden~~
buis	~~een lang visnet~~
kaken	~~een vissersboot~~

B

Waarom was de uitvinding van het haring kaken zo'n belangrijke doorbraak?

- ☒ de vis bleef langer goed en was dus beter handelbaar
- ☐ de vis smaakte beter en werd zo een verkoopssucces
- ☐ kaken werkte beter dan vissen met een vislijn

4

Walvisvaart

Het vangen van walvissen was koud en gevaarlijk werk.

A

Waarom had elke walvisvaarder een muts met uniek patroon?

Omdat hij anders in zijn dikke kleding niet herkend zou worden.

B

Teken jouw eigen unieke symbool op de baseballpet.

De beste reisgids
van De Gouden
Eeuw!

5

De Itinerario; een boek vol geheimen

Dankzij dit boek van Jan Huygen van Linschoten konden Hollanders eindelijk zelf de weg naar Azië vinden.

B

De Itinerario was in die tijd de beste gids om met succes in Azië te kunnen handelen. In dit boek staat belangrijke informatie over (kruis aan, er kunnen meerdere antwoorden goed zijn):

- ☒ nieuwe steden
- ☒ onbekende dieren en planten
- ☐ restaurants
- ☒ vreemde mensen
- ☒ nieuwe vaarroutes

A

Wie waren daar niet blij mee?

- ☒ De Portugezen
- ☐ De Chinezen
- ☐ De Russen

C

Waarom was het handig om meer te weten over volken in Azië?

Om te weten waar je met welke volkeren kon handelen om bepaalde spullen te verkrijgen en om te weten wat ze in ruil terug verwachtten.

6

Echte VOC-kaart

Deze kaart werd ooit aan boord van een VOC-schip gebruikt.

A

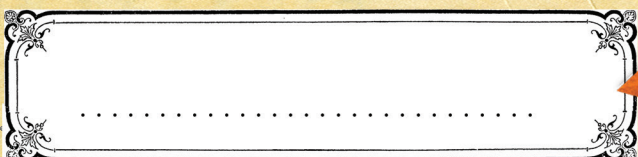
Gebruik de Atlas. Welke Oceaan staat hier afgebeeld?

Grote Oceaan

B

Op hun reizen naar Azië ontdekten Hollanders nieuwe gebieden. Die kregen namen als Paaseiland, Nieuw-Zeeland of Kaap Hoorn. Stel dat je een eiland ontdekt, hoe zou jij dat dan noemen?

Ik noem het:
Gebakken
ei-land!

7

Een dure wandkaart om mee te pronken

A

Zoek het land met de rode cirkel. Hoe heet het op deze kaart?

Hollandia Nova

B

Waarom heet het zo?

Omdat Nederlanders de eerste Europeanen waren die hier voet aan wal zetten.

C

Weet jij nog welke spullen de VOC uit China haalde?

- ☐ Thee, porselein en specerijen
- ☒ Thee, porselein en zijde
- ☐ Thee, textiel en zijde

8

Zwaar bewapend

Vreemd genoeg is dit geen oorlogsschip maar een Oostindiëvaarder van de VOC.

A

Hoeveel kanonnen heeft het schip aan boord?

64

B

Noem twee redenen waarom die kanonnen nodig waren.

1. Verdediging tegen Portugezen of andere Europese vijanden
2. Om Aziatische volkeren tot handel te dwingen

C

Schrijf een kort verhaal over de VOC en gebruik de volgende woorden: Monopolie – Azië – specerijen – Heren Zeventien – agressie – Portugezen – aandelen

Bijvoorbeeld: De VOC had het monopolie op de handel in specerijen met Azië. Het bouwen en de uitrusting van schepen werd gefinancierd met aandelen. De Heren Zeventien zorgden voor het dagelijks bestuur. De werkwijze van de VOC ging gepaard met veel agressie, vooral tegen de Portugezen en onwillige Aziatische volkeren.